

Oslo kommune
Byrådsavdeling for finans

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Dato: 17.10.2017.10.2017

Deres ref.:	Vår ref. (saksnr.):	Saksbeh.:	Arkivkode:
17/4200 ES ØMO/bj	201704006-12	Kjersti Jensen, 90592399	000

HØRINGSUTTALELSE NY PERSONOPPLYSNINGSLOV

Vi viser til høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet av 06.07.2017 vedrørende forslag til ny personopplysningslov. Oslo kommune avgir følgende høringsuttalelse:

1.1 Generelt om lovforslaget

Departementet har særlig bedt om innspill på en del områder hvor det enten er fremmet forslag til ny nasjonal lovgivning eller hvor EUs personvernforordning har gitt nasjonal lovgiver hjemmel til å gi utfyllende nasjonal lovgivning, men hvor departementet så langt har valgt ikke å gi utfyllende nasjonale regler. Dette gjelder forordningens krav til at lovlig behandling i noen tilfeller forutsetter at behandlingen også er hjemlet i særlovgivning på det enkelte fagområdet. Videre omfatter forslaget utfyllende regler om den registrertes rett til retting, sletting og portabilitet av egne personopplysninger, unntaksregler ved behandling til arkivformål, egne regler om bruk av biometriske identifikasjonsmidler og særlige krav til samtykke ved bruk av digitale tjenester mot barn. I forslaget bes også om innspill rundt bruk/videreføring av forskjellig sanksjoner ved brudd på personvernregelverket.

Postadresse:

Rådhuset, 0037 Oslo

E-post: postmottak@byr.oslo.kommune.no

Org.nr.: 23 49 15 20

Oslo kommune har merknader på flere punkter, herunder på områder hvor kommunen mener at personvernregelverket er uklart og trenger ytterligere utredning eller hvor det er risiko for at personvernregelverk kan ha negative konsekvenser for andre viktige samfunnsinteresser. Dette gjelder særlig de utfordringer det nye regelverket kan innebære for forvaltningen, utfordringer rundt organisering av personvernrådsgiver/-ombudsrollen, behovet for revisjon av annen lovgivning for å tilpasse denne til så vel ny personopplysningslov som til arbeidet med digitalisering av det offentlige Norge (jf. bl.a. KMSs rapport «Kartlegging av hindringer i regelverk for bruk av skytjenester»). Avslutningsvis har Oslo kommune gitt noen innspill til forventede økonomiske og administrative konsekvenser.

Personvernforordningen blir gjort gjeldende som norsk lov ved inkorporasjon, uten omskrivninger og tilpasninger i forordningens tekst. Som departementet selv påpeker vil dette gi utfordringer for de offentlige og private aktørene som skal sette seg inn i og anvende reglene. Dette kommer i tillegg til at EU-lovgivningen har en betydelig annerledes struktur, språkbruk og regeloppbygging enn det som er vanlig i norsk lovgivning. Dette underbygger behovet for at den nye personopplysningsloven gir tydelig veiledning for de som anvender reglene der det gis bestemmelser som supplerer forordningens reguleringer.

Oslo kommune er opptatt av at det ikke gis for mange sektorspesifikke bestemmelser vedrørende tilgang til informasjon i særlovgivningen, da dette kan innebære risiko for manglende helhet som igjen kan bidra til å svekke mulighetene for gjennomføring av digitaliseringstiltak til fordel for innbyggerne.

Sett hen til at økt digitalisering vil være nødvendig for å opprettholde og videreutvikle dagens tjenestenivå til innbyggerne, til et nivå som møter innbyggernes forventninger til en moderne og effektiv offentlig forvaltning, ønsker kommunen å påpeke at valg av lovgivningsmetode kan ha stor betydning for mulighetene til å standardisere IKT-løsninger, for det offentliges forhandlingsposisjon overfor leverandører osv. Dess mer enhetlige krav som settes, dess enklere er det å standardisere og å lage offentlige løsninger som ivaretar godt personvern og innbyggernes tillit.

Oslo kommune anser at bruk av lovgivningsmetodikken hvor annen lovgivning i størst mulig grad *henviser til reglene* i gjeldende personopplysningslovgivning, er den mest hensiktsmessige måten for tilpasning. Metoden sikrer lik behandling på alle aktuelle områder og gjør det enklere å standardisere rutiner, IKT-systemer osv. Dette er formentlig også den metoden som harmonerer best med EUs ønske om størst mulig grad av harmonisering av personvernregelverket innen EU/EØS.

Behovet for å gjøre det enklere å standardisere rutiner, IKT-systemer osv., taler også for at ev. særlig personvernregelverket som skal gjelde utenfor EØS området, ikke avviker for mye fra personvernregelverket som gjelder innenfor EØS.

For å sikre et godt personvern bør andre bestemmelser i særlovgivningen som gir *lovgrunnlag for behandling* av personopplysninger på et bestemt område, være relativt uttømmende på omfanget av hva som er tillatt. I motsatt fall er det en åpenbar risiko for at behandlingsansvarlig helt utilsiktet kan komme til å bryte det til dels svært kompliserte personvernregelverket. En slik klargjøring harmonerer også godt med unntaket i art. 6, f) som uttrykkelig forbyr offentlige myndigheter å benytte det behandlingsgrunnlaget som bygger på en «interesseavveining» mellom hensynet til den registrerte og andre «berettigede interesser».

Oslo kommune vil også påpeke behovet for gode og tydelige veiledere m.m. fra Datatilsynet.

1.2 Forholdet til det offentlige arbeid med økt digitalisering

Det er en økende erkjennelse blant politikere og ledere i offentlig sektor at en digital transformasjon er nødvendig for at velferdsstaten skal kunne opprettholdes og sikre like muligheter for alle også i fremtiden. Bedre utnyttelse av opplysningene offentlig sektor forvalter om innbyggerne, vil være en nøkkel til å lykkes med den digitale transformasjonen.

Oslo kommune vil påpeke at dersom fremtidens datadrevne forvaltning skal baseres på at slik gjenbruk av opplysninger på tvers av virksomheter utelukkende baseres på hjemmel i særlovgivning, slik Regjeringen for øvrig legger opp til i sin digitaliseringsstrategi «Digital agenda», vil forvaltningen samlet sett få tilgang til viktig informasjon om mange innbyggere. Oslo kommune ønsker å sette fokus på de muligheter dagens digitale verden gir til både å ivareta personvernet på en god måte og til å etablere gode elektroniske løsninger.

Forordningen setter krav til at bruk av samtykke som behandlingsgrunnlag, forutsetter at samtykket er avgitt frivillig. Det fremkommer i fortalen i forordningen at kravet til *frivillighet* ikke anses oppfylt dersom den registrerte ikke har noen reell valgfrihet eller ikke er i stand til å nekte å gi eller til å trekke tilbake et samtykke uten at det er til skade for vedkommende. Fortalen presiserer videre at samtykke alene ikke bør utgjøre et gyldig rettslig grunnlag dersom den behandlingsansvarlige er en offentlig myndighet.

Oslo kommune leverer i likhet med andre kommuner en rekke tjenester som går utover ren myndighetsutøvelse. Det er ønskelig at departementet ser nærmere på tolkningen av regelverket med tanke på å kunne bruke samtykke alene i forhold til ulike tjenester. En for streng tolkning vil kunne sette en stopper for digitalisering av ulike tjenester og vil dermed kunne gi dårligere tjenester til innbyggerne.

Oslo kommune ønsker også belyst forholdet mellom de tilfellene hvor samtykke benyttes som selvstendig behandlingsgrunnlag og de tilfellene hvor det finnes et annet lovlig behandlingsgrunnlag og samtykke kun ønskes brukt for å få tillatelse til å innhente konkret informasjon fra tredjepart elektronisk istedenfor av den registrerte selv må fremskaffe dokumentasjonen.

Utvikling av en felles nasjonal ID på tvers av sektorer vil også være et viktig og ønsket tiltak.

Oslo kommune antar det kan være hensiktsmessig at det når det gis regler om rett til utlevering og gjenbruk av opplysninger, så vedtas det også et sett mer generelle regler som supplement til den eksisterende særlovgivning. De generelle reglene bør inneholde en nærmere beskrivelse av hva som er å anse som f.eks. «*egnede og særlige tiltak*» for å verne den registrertes rettigheter og interesser. Slike generelle regler vil være til stor hjelp for forvaltningen i dens arbeid med risikovurderinger og etterlevelse av lovens bestemmelser.

1.3 Forholdet mellom særlovgivningen og personopplysningsloven

Det følger av dagens personopplysningslov at personopplysningsloven gjelder dersom ikke annet følger av en særskilt lov som regulerer behandlingsmåten. Departementet foreslår å videreføre denne bestemmelsen, samt å presisere at spesiallovgivningen må vike hvis den er i strid med forordningen. Etter EØS-loven § 2 skal bestemmelser i lov som tjener til å oppfylle forpliktelser etter EØS-avtalen, i tilfelle konflikt gå foran andre bestemmelser som regulerer samme forhold. En forskrift som tjener til å oppfylle forpliktelser etter avtalen, skal i tilfelle konflikt gå foran annen forskrift og også foran en senere lov.

Oslo kommune støtter forslaget om å videreføre nåværende personopplysningslov om personopplysningslovens rang i forhold til annen lovgivning i den nye personopplysningsloven, med de foreslåtte presiseringer om at bestemmelsene i personvernforordningen ved konflikt skal gå foran andre bestemmelser som regulerer samme forhold. Det vil være en viktig påminnelse for de aktører som skal anvende bestemmelsene at dette gjøres uttrykkelig i loven. Oslo kommune mener at dette, der det er aktuelt, også bør presiseres i andre lover. Dette for å sikre at det blir klart hva som overstyres/ikke overstyres av forordningen.

1.4 Lovens geografiske virkeområde og overføring av personopplysninger til tredjestater

Departementet og Datatilsynet påpeker at det kan bli krevende å håndheve personvernlovgivningen utenfor Europas grenser, samt at det ikke er gitt hvordan europeiske tilsynsmyndigheter skal gjennomføre kontroller med og gi pålegg til virksomheter som ikke er etablert i EØS-området. For behandlingsansvarlig vil dette medføre store utfordringer også der hvor overføring til tredjeland skjer gjennom bruk av lovlige instrumenter for slik utlevering jf. art. 44-50.

Anskaffelsesregelverket, sammenholdt med utviklingen i leverandørmarkedet med betydelig bruk av underleverandører og tredjeparter som er etablert utenfor EØS-området, medfører at offentlige myndigheter i realiteten har begrensede muligheter til å få IKT leveranser som i sin helhet leveres med bare leverandører, underleverandører og tredjeparter innenfor EØS-området.

Oslo kommune stiller spørsmål ved hvordan disse utfordringene vil bli vektlagt i forbindelse med utmåling av et eventuelt overtredelsesgebyr. Behandlingsansvarlig kommer i en meget vanskelig situasjon hvis databehandler eller noen av dennes underleverandører utenfor EØS-området bryter med vilkårene for overføring av personopplysninger til tredjeland.

Behandlingsansvarlig vil i praksis ofte ikke ha noen reell mulighet til rettslig forfølgning av databehandlernes overtredelse av de vilkårene for overføring av personopplysninger som er fastsatt i aktuelle lovlige instrumenter, f.eks. EU Model Clause (EUs standardavtale for eksport av personopplysninger ut av EØS-området). Oslo kommune mener at denne problemstillingen krever ytterligere utredning og ny høring.

1.5 De grunnleggende prinsippene for behandling av personopplysninger

Forordningen viderefører prinsippet i personopplysningsloven om at den registrertes samtykke kreves for at behandling som er uforenlig med det opprinnelige formålet skal være lovlig. I tillegg tillater forordningen at det i nasjonal rett åpnes for behandling for uforenlige formål hvis dette gjøres for å ivareta formål som er nødvendige og forholdsmessige tiltak i et demokratisk samfunn. Departementet påpeker at dette må innebære vid adgang til å tillate gjenbruk av allerede innsamlede opplysninger til slike formål i nasjonal lovgivning.

Det finnes i dag en rekke lovregler i spesiallovgivningen som åpner for videre bruk av personopplysninger til formål som ikke er forenlige med innsamlingsformålet, herunder regler om deling av informasjon mellom forvaltningsorganer til kontrollformål. Departementet har bedt om høringsinstansenes syn på om det er behov for en bestemmelse som understreker at formålsbegrensningen ikke er til hinder for at offentlige myndigheter som har til oppgave å håndheve lovgivningen om arbeidsmiljø, trygd, skatter og avgifter, utveksler informasjon så langt dette er nødvendig for å utføre tilsynsoppgavene.

Oslo kommune mener at om offentlige myndigheter skal lykkes i sitt mål om økt digitalisering og forenkling, er det ønskelig å kunne gjenbruke opplysninger. For å sikre både et godt personvern og fornuftig ressursbruk, bør det derfor åpnes for gjenbruk på definerte og avgrensede områder gjennom klare bestemmelser om dette i lovgivningen. Oslo kommune støtter derfor lovutkastets forslag om dette.

Kommunene har tilsynsoppgaver utover den opplistede lovgivningen. Det derfor en forutsetning at det gis tilsvarende hjemler for kommunenes øvrige tilsynsoppgaver, f. eks. i forbindelse med tilsyn/kontroll av virksomheter med salgs- og skjenkebevilling etter alkoholloven.

Det vil i forlengelsen av dette være viktig at departementet gir nærmere veiledning eller definisjon på hva som konkret ligger i begrepet «tilsynsoppgaver» for offentlige myndigheter.

Oslo kommune ser videre at det i en del tilfelle kan være noe uklart hvor langt den enkelte hjemmel i spesiallovgivningen som åpner for videre bruk av personopplysninger til formål som ikke er forenlige med innsamlingsformålet, rent faktisk går. Dvs. når deling av informasjon kan gjøres mellom forvaltningsorganer når disse skal brukes til «kontrollformål». Oslo kommune vil her påpeke at det er svært viktig at det åpnes for deling av relevante opplysninger mellom offentlige myndigheter der dette kan bidra til å oppdage arbeidslivskriminalitet.

Som eksempel kan kommunen nevne behovet for utfyllende regler i spesiallovgivningen vedr. kravene om å ivareta hensynet til sosialt ansvar ved offentlige anskaffelser, f.eks. for å muliggjøre aktuelle undersøkelser for å forebygge arbeidslivskriminalitet og skatteunndragelser.

Med det sanksjonsregime som innføres i ny personopplysningslov, er det viktig for Oslo kommune at lovgiver ved revisjon av/utarbeidelse av ny spesiallovgivning blir mer tydelig på omfanget av retten til videre bruk/deling av personopplysninger. I motsatt fall er det en overhengende fare for utilsiktet overtredelse av kravene i personopplysningsloven. Til dette hører også en risiko for overtredelsesgebyrer og andre sanksjoner, som igjen går på bekostning av øvrige viktige oppgaver som Oslo kommune er pålagt å utføre.

1.6 Behandlingsgrunnlag

Loven setter som vilkår for å kunne behandle personopplysninger, at det finnes en hjemmel i personopplysningsloven for slik behandling, dvs. det må foreligge et «behandlingsgrunnlag». For kommunen vil behandlingsgrunnlaget «samtykke fra den registrerte» normalt ikke være et gyldig behandlingsgrunnlag alene. Dette innebærer at behandlingen i tillegg til behandlingsgrunnlaget i personopplysningsloven også må ha hjemmel i spesiallovgivningen, f.eks. i barnevernloven.

Departementet har bedt om høringsinstansenes tilbakemelding på eventuelle konsekvenser av at behandlingsgrunnlagene i artikkel 6 nr. 1 bokstav c og e krever et supplerende rettslig grunnlag i nasjonal lovgiving.

Oslo kommune er enig i at det kan være en fordel at lovgiver går lengre enn det minimumskravet som forordningen setter til supplerende rettslig grunnlag. Det supplerende rettsgrunnlaget bør så langt mulig gi føringer for hva slags informasjon som kan inngå i den aktuelle behandlingen, alternativt beskrive hvilke momenter som skal tillegges vekt når behandlingsansvarlig/databehandler skal gjøre en konkret vurdering av hva slags informasjon som lovlig kan inngå i behandlingen.

Personvernforordningen stiller en del steder også krav til at det skal settes i verk «egnede og særlige tiltak» eller «nødvendige garantier» for å verne den registrertes «grunnleggende rettigheter og interesser». For kommunen er det ønskelig at lovgiver i ny personopplysningsforskrift gir føringer på hva dette innebærer. Det er også viktig at slike bestemmelser blir mest mulig generelle og like for alle deler av offentlig forvaltning.

Oslo kommune mener også at det vil være av vesentlig betydning at det foretas en grundig gjennomgang av relevant særlovgivning i kommunal sektor, slik at man får vurdert om de rettslige behandlingsgrunnlagene i særlovgivningen, også for behandling av sensitive personopplysninger, er tilstrekkelig konkretisert eller tydeliggjort for kommunal sektors behov. Det legges til grunn at Kommunal- og moderniseringsdepartementet har et særskilt ansvar for dette som samordningsdepartement for kommunal sektor.

Kommunene har mange oppgaver, herunder offentlig myndighetsutøvelse, behandling av opplysninger om ansatte eller kunde- og leverandøropplysninger, samt å tilby tjenester til innbyggerne. Det er da spesielt viktig at kommuner og fylkeskommuner har behandlingsgrunnlag som er tilstrekkelige for behandlingen.

1.7 Høringsnotatet kap. 8 - Behandling av sensitive personopplysninger

Departementet har bedt om høringsinstansenes syn på de foreslåtte reglene og konsekvensene av at forordningen krever nasjonal særlovgivning som gir hjemme til behandling av sensitive personopplysninger i konkrete tilfeller.

Forordningen åpner for å tillate behandling av sensitive personopplysninger der dette er «nødvendig for å kunne utøve sine særlige rettigheter på området arbeidsrett, trygderett og sosialrett».

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det er behov for en unntaksregel på arbeidsrettens område, der det fremkommer at sensitive personopplysninger kan behandles i den utstrekning det er «nødvendig for at den behandlingsansvarlige kan gjennomføre sine arbeidsrettslige plikter eller rettigheter.»

Oslo kommune mener at det for kommunal sektors del kan være behov for å videreføre et slikt unntak, og at en slik bestemmelse primært bør fremgå av den generelle personopplysningsloven.

Bestemmelsene om behandling av sensitive personopplysninger som er nødvendig av allmenne folkehelsehensyn, har ingen parallell i dagens lov. Departementet legger derfor til grunn at behandling av sensitive opplysninger med dette formålet i dag skjer på grunnlag av samtykke eller lovhjemmel. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det forekommer tilfeller hvor sensitive personopplysninger som det er nødvendig å behandle av allmenne folkehelsehensyn, i dag behandles utelukkende på grunnlag av personopplysningslovens bestemmelser og uten ytterligere grunnlag i helselovgivningen.

Oslo kommune antar at dette vil gjelde på flere områder.

1.8 Vurdering av personvernkonsekvenser

Forordningen pålegger behandlingsansvarlig å foreta en vurdering av personvernkonsekvenser for den registrerte, før behandlingsansvarlig iverksetter behandlingen til det enkelte behandlingsformål. Departementet har reist spørsmål om hvorvidt det er behov for å vurdere personvernkonsekvenser både etter evt. særlovgivning som pålegger slik vurdering og etter personopplysningsloven.

Oslo kommune er enig i at det i de tilfellene hvor behandlingen har rettslig grunnlag i annen lovgivning som den behandlingsansvarlige er underlagt og det allerede er utført en vurdering av personvernkonsekvenser som del av en generell konsekvensvurdering i forbindelse med vedtakelse av den aktuelle lovgivningen, så er det neppe noe behov for å foreta en ny vurdering av personvernkonsekvenser etter forordningens regler.

Oslo kommune antar dog at det vil være hensiktsmessig at spesiallovgivningen så langt mulig unngår å benytte «egne» beskrivelser av plikten til å utrede personvernkonsekvenser. Ut fra hensynet til at likest mulig personvernregelverk bidrar til å sikre lik behandling på alle aktuelle områder og gjør det enklere å standardisere rutiner, IKT-systemer osv., bør det i størst mulig grad henvises til kravene på dette området i den til enhver tid gjeldende personopplysningslovgivning.

1.9 Personvernrådsgiver

Personvernregelverket pålegger kommunene å ha personvernrådsgiver.

Innføring av begrepet personvernrådsgiver kan tilsløre hvilke oppgaver og funksjoner som ligger til rollen.

Mange av de oppgavene som skal utføres, gjøres allerede i dag i linjen, f.eks. opplæring og veiledning. Oslo kommune opplever at forordningens bestemmelser på dette området, innebærer at kommunene står forholdsvis fritt til å organisere arbeidet med personvern og personvernombudsrollen. Oslo kommune legger til grunn at de mer klassiske ombudsoppgavene kan legges direkte til et personvernombud organisert direkte under bystyret. Samtidig antas det at de øvrige oppgavene som personvernrådsgiveren er tillagt i loven og som i dag utføres i linjen etter vanlige fullmaktsregler, også i fremtiden i det alt vesentlige kan utføres på samme måte.

Oslo kommune støtter departementets syn om at det ikke fastsettes bestemmelser om ytterligere oppgaver og plikter for personvernrådsgivere. Oslo kommune ser ikke behov for å utvide oppgavene og pliktene som allerede tilligger personvernrådsgiveren, jf. artikkel 39. Pliktene etter nåværende regler favner allerede vidt og medfører administrative kostnader for kommunal sektor.

1.10 Overtredelsesgebyr

Forordningen åpner for betydelig høyere bøter enn tidligere (opptil 20 millioner euro eller 4 av et foretaks globale omsetning). Samtidig overlater forordningen til nasjonal lovgiver å bestemme om dette også skal gjelde for offentlige myndigheter.

Oslo kommune vil påpeke at konsekvensen av et høyt bøtenivå for offentlige myndigheter vil kunne bli svært alvorlig og vil kunne påvirke evnen til å levere andre samfunnskritiske tjenester. Særlig sett hen til den uklarheten som foreløpig eksisterer rundt omfanget av de nye kravene i forordningen, anses det lite hensiktsmessig at offentlige myndigheter allerede fra ikrafttredelse av loven skal kunne pålegges overtredelsesgebyrer. Det antas at samfunnet totalt sett vil være bedre tjent med at det ikke innføres slike overtredelsesgebyrer overfor offentlig sektor i den første perioden etter at ny personopplysningslov trer i kraft.

1.11 Administrativ inndragning

Departementet har stilt spørsmål ved om personopplysningsloven fortsatt bør gi hjemmel for inndragning av «økonomisk gevinst» som følge av mangelfull etterlevelse av loven.

Oslo kommune ser ikke at det er nødvendig å videreføre denne bestemmelsen, da muligheten for å ilegge til dels svært høye bøter vurderes å være et tilstrekkelig virkemiddel.

1.12 Straffebestemmelser

Departementet reiser spørsmål om någjeldende straffebestemmelser i personopplysningsloven bør videreføres.

Muligheten for å idømme straff har vært lite brukt. Oslo kommune antar at en videreføring av bestemmelsene om straff ved forsettlig eller grovt uaktsomme overtredelser av personopplysningsregelverket kan være hensiktsmessig.

1.13 Fødselsnummer og andre entydige identifikasjonsmidler (biometriske identifikasjonsmidler)

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det er behov for å videreføre forskriftens § 10-12 om forsendelser som inneholder fødselsnummer eller andre identifikasjonsnummer. Det bes videre om høringsinstansenes syn på om det i tilfelle vil være hensiktsmessig å angi mer spesifikt hvilke krav som stiles til elektronisk kommunikasjon.

Oslo kommune mener at det er behov for å videreføre forskriften § 10-2 om forsendelser som inneholder fødselsnummer eller andre identifikasjonsnumre. Det bør angis krav om kryptering av kommunikasjonen. Kravet må formuleres slik at det er teknologinøytralt. Mer teknisk rettede krav bør inkorporeres i referansekatalogen (<https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standards/referansekatalogen>).

1.14 Særregler ved behandling for arkivformål i allmennhetens interesse, vitenskapelig eller historisk forskning eller for statistiske formål

I høringsbrevet setter departementet opp unntak fra forordningen for behandling for arkivformål i allmennhetens interesse. I den grad unntak gis, ønsker kommunen å påpeke behovet for at unntakene gis en tydelig avgrensning, slik at risikoen for utilsiktet brudd på reglene reduseres.

Oslo kommune ønsker også å påpeke at begrepet «arkivformål i allmennhetens interesse» (jf. norsk oversettelse), eller «archiving purposes in the public interest» (engelsk språkform), bør defineres tydeligere. For eksempel er det uklart, slik begrepet er brukt i art. 17 nr. 3 bokstav d, om unntaket gjelder bare for bevaringsverdig materiale etter at det er kommet til en arkivdepotinstitusjon, eller om det også gjelder for arkiv som er aktive i saksbehandlingen. Et tilleggsspørsmål er om unntaket gjelder for arkivmateriale som skal kasseres på et senere tidspunkt.

Oslo kommune ber om at det tydeliggjøres om «arkivformål i allmennhetens interesser» kun gjelder for institusjoner med formål vitenskapelig eller historisk forskning. Det bes om at det avgrenses mot arkivmateriale som fortsatt er i alminnelig bruk selv om det oppbevares i en arkivdepotinstitusjon.

1.15 Økonomiske konsekvenser og administrative konsekvenser

Kommunen vil påpeke at like krav i hele EØS-området gjør det enklere for databehandlerne å standardisere sine leveranser på personvernområdet. Datatilsynets mulighet til å ilegge betydelige bøter også til databehandlerne, herunder store internasjonale leverandører, antas å kunne bedre forhandlingsposisjonen til det offentlige i innkjøpsfasen. Dette vil på sikt trolig medføre både bedre og billigere leveranser på personvernområdet.

Oslo kommune oppfatter at det er viktig at de behandlingsansvarlige og markedet gis en viss tid til å forstå og tilpasse seg det nye lovverket, før Datatilsynet fullt ut benytter seg av muligheten til å ilegge vesentlige høyere overtredelsesgebyrer enn tidligere, og at de største gebyrene kun vil være aktuelle ved gjentatte påpekninger om alvorlige overtredelser og hvor virksomheten ikke har vist vilje til forbedring.

1.15.1 Nærmere om administrative konsekvenser

Departementet skriver i kapittel 38 om økonomiske og administrative konsekvenser at departementet antar at innføring av personopplysningsregelverket ikke vil medføre betydelige økonomiske eller administrative konsekvenser. Det anføres at kravet om personrådgiver vil utgjøre en ny økonomisk og administrativ kostnad, men departementet legger til grunn at kostnaden for de offentlige aktørene vil kunne dekkes innenfor gjeldende budsjетtrammer.

Oslo kommune mener at departementet underestimerer de økonomiske og administrative kostnadene. Slik vi ser det, vil det påløpe kostnader knyttet til organisasjonsutvikling, kompetanseutvikling og teknisk utvikling.

1.15.2 Nærmere om tekniske konsekvenser

Oslo kommune antar at mange leverandører av både sak- og arkivsystemer og sektorspesifikke fagsystemer allerede er i gang med tilpasninger til personvernforordningen, men de konkrete konsekvensene er ennå ikke kjent. Dersom det viser seg at det vil være behov for et stort omfang av nødvendige tekniske endringer, vil dette ha en del konsekvenser.

For det første kan det antas at dette vil medføre en del kostnader. Markedet i Norge består av få leverandører med en begrenset kapasitet. Dersom endringene må skje så fort som det skisseres, antar vi at tilpasning til personvernforordningen vil ha høy prioritet, noe som kan ha konsekvenser for leverandørenes kapasitet til øvrig digitaliseringsarbeid i offentlig sektor.

Anskaffelse, utvikling og implementering av store endringer i sektorsystemer og sak-/arkivsystemer tar nødvendigvis tid og har store økonomiske omkostninger. Så lenge departementet ikke har utredet de tekniske konsekvensene, er det såpass mye usikkerhet knyttet til dette at vi antar det vil være vanskelig å implementere dette innenfor det tidsperspektivet som skisseres (25.05. 2018).

1.15.3 Nærmere om behov for en forsvarlig overgangsperiode

For at det skal være realistisk for kommuner og fylkeskommuner å innfri kravet om «innebygd personvern» uten å bryte personopplysningsloven, mener Oslo kommune at det må etableres overgangsordninger for når eksisterende system skal innfri kravene og når nyanskaffede løsninger skal innfri kravene.

Foreløpig er det uklart hva som ligger i «innebygd personvern» og hva som menes med at høyeste nivå av personvern skal være valgt som standardverdi. For mange av de løsningene som brukes i kommunen i dag, vil en teoretisk forståelse av høyeste nivå av personvern kunne gjøre løsningene svært tungvinte å bruke og kunne hindre hensiktsmessig flyt av data.

Oslo kommune mener at det må utarbeides klare prinsipper for «innebygd personvern» og «høyeste nivå av personvern» innenfor det enkelte tjenesteområdet i kommunene.

Oslo kommune mener videre at etter at disse prinsippene er på plass, bør overgangsordningen være slik at for eksisterende løsninger skal kravet innfris om åtte år, og for nye systemer om tre år. Det må også gis en åpning for å kunne søke dispensasjon, jf. forskrift om universell utforming av IKT-løsninger.

Med hilsen

Arild Sundberg
kommunaldirektør

Mari Jerman
kst. seksjonssjef

Godkjent elektronisk